

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА**

Факультет історії, політології і міжнародних відносин
Кафедра історії Центральної та Східної Європи і спеціальних галузей
історичної науки

Вітенко Микола Дмитрович

**СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК
СЛОВ'ЯНСЬКИХ КРАЇН НАПРИКІНЦІ
XVIII – НА ПОЧАТКУ XXI ст.**

**Навчально-методичний посібник
для студентів денної та заочної форми навчання, які навчаються за
спеціальністю “032 Історія та археологія”**

Івано-Франківськ, 2024

УДК 94 (4 – 11) + “XVIII – XXI”: 371.214.114)
ББК 63.3 (0)
В – 54

У методичному посібнику на основі вітчизняної та іноземної наукової літератури і джерел пропонується короткий огляд соціально-економічного розвитку країн і народів Центрально-Східної Європи наприкінці XVIII – на початку XXI ст.

Автор: М. Д. Вітенко, кандидат історичних наук, доцент кафедри історії Центральної та Східної Європи і спеціальних галузей історичної науки

Рецензенти:

кандидат історичних наук, доцент,
Лілія Василівна Щербін
кафедра всесвітньої історії
Прикарпатський національний університет
імені Василя Стефаника (ПНУ)

кандидат історичних наук, доцент,
Галина Василівна Стефанюк
кафедра історії Центральної та Східної
Європи і спеціальних галузей історичної науки
Прикарпатський національний університет
імені Василя Стефаника (ПНУ)

**Рекомендовано до друку Вченою радою факультету історії, політології і міжнародних відносин
Прикарпатський національний університет
імені Василя Стефаника
(протокол № _____ від _____ 2024 р.)**

Прикарпатський національний університет
імені Василя Стефаника

Зміст

Передмова.....	4
Тематичний план.....	11
Програма курсу.....	12
Плани семінарських занять.....	14
Самостійна навчальна робота студентів.....	22
Індивідуальна навчальна робота студентів.....	23
Рекомендовані джерела та література до курсу	24

ПЕРЕДМОВА

Суспільно-культурні процеси в слов'янських країнах у ХІХ – поч. ХХІ ст. є невід'ємною частиною загальної історії. На превеликий жаль, у перші роки незалежності України необгрунтовано відбулося зміщення уваги істориків виключно на проблеми політичні, а це в свою чергу відкинуло українську історичну науку на позиції неопозитивізму, суттєво погіршило її професійний рівень. Поступово цікавість науковців до проблем соціальної та культурної історії відновлюється, що переконливо доводять наявність тісного зв'язку між політичними подіями та соціально-економічними процесами, і навпаки.

Суспільно-культурний розвиток України має багато спільних рис з такими ж процесами в Білорусії, Польщі, Чехії, Словаччині, Сербії, Хорватії, Словенії, Чорногорії, Македонії та Болгарії. Процеси суспільних змін, культурних перетворень вже кілька століть у всіх цих державах проходять за однією схемою, маючи лише окремі незначні регіональні відмінності.

Саме тому особливо актуальним сьогодні є поглиблене вивчення суспільно-культурного розвитку, що їх пережили слов'янські народи в період переходу від патріархального до індустріального суспільства з кінця ХVІІІ – і до початку ХХІ ст. Вивчення процесів, що відбувалися в цей час сприятиме кращому розумінню студентами потреб і напрямків перетворень, що їх потребує українська економіка і суспільство. Їх трактування ж на уроках історії в середній школі сприятиме зростанню зацікавленості учнів у вивченні всесвітньої історії загалом.

Мета дисципліни “СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК СЛОВ'ЯНСЬКИХ КРАЇН НАПРИКІНЦІ ХVІІІ – НА ПОЧАТКУ ХХІ ст.” полягає в тому, щоб, спираючись на методологічні принципи історичної науки, використовуючи найновіші здобутки історіографії, сформувані у студентів знання про головні етапи та події в суспільної та культурної історії слов'янських народів; вивчення процесів культурного та суспільного розвитку слов'ян наприкінці ХVІІІ – на початку ХХІ ст., аналізі явищ та подій, що проходили у Російській імперії, Австро-Угорщині, Польщі, СРСР, Білорусі, Болгарії, Чехії і Словаччині, Югославії тощо.

Програмні компетентності та результати навчання.

Інтегральна компетентність. ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, що передбачає застосування теоретичних знань і практичних умінь з наук предметної спеціальності, педагогіки, психології, теорії та методики навчання, потребує інтеграції знань і прийняття рішень у практиці викладання історії в основній (базовій) школі і характеризується комплексністю та невизначеністю педагогічних умов організації навчально-виховного процесу в основній (базовій) середній школі.

Загальні компетентності. ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, а також до використання знань у практичних ситуаціях.

ЗК2. Знання й повноцінне розуміння предметної області та професійної

діяльності.

ЗК10. Здатність поважати мультикультурність і різноманітність суспільства, усвідомлювати необхідність рівних можливостей для всіх учасників освітнього процесу.

Фахові компетентності. ФК 1. Здатність перенести системи знань із вітчизняної і всесвітньої історії, необхідної для роботи в навчальних закладах загальної середньої освіти, у професійну діяльність.

Компетентності предметної спеціальності

ПК 1. Здатність володіти змістом та методологією фундаментальних і спеціальних історичних дисциплін.

ПК 2. Знання сучасних наукових досліджень з історії України та всесвітньої історії.

ПК 3. Здатність володіти категоріально-понятійним апаратом історичної науки, орієнтуватися в науковій періодизації історії, використовувати її як спосіб пізнання історичного процесу.

ПК 5. Здатність розуміти загальні та специфічні риси історичного розвитку різних регіонів України, Європи та світу, володіти базовими знаннями української та світової культури в контексті готовності майбутніх фахівців до спілкування у мультикультурному середовищі на основі толерантності, діалогу і співробітництва.

ПК 6. Здатність здійснювати критичний аналіз різних джерел інформації та наукового пізнання, використовувати їх у професійній діяльності.

ПК 7. Знання наукових основ історії та методики її навчання, організації процесу пізнання та виховання учнів різних вікових категорій; здатність здійснювати дослідження з історії України, всесвітньої історії, методики навчання історії.

Програмні результати навчання. Програмні результати навчання (РН), спільні для всіх предметних спеціальностей.

РН 1. Відтворювати основні концепції та принципи педагогіки і психології, сучасних освітніх технологій; враховувати в освітньому процесі закономірності розвитку, вікові та інші індивідуальні особливості учнів.

РН 3. Називати і аналізувати методи ціле покладання, планування та проектування процесів навчання і виховання учнів на основі компетентнісного підходу з урахуванням їх освітніх потреб; класифікувати форми, методи і засоби навчання предмету в закладах загальної середньої освіти.

РН 4. Здійснювати добір і застосовувати сучасні освітні технології та методики для формування предметних компетентностей учнів; критично оцінювати результати їх навчання та ефективність уроку.

РН 5. Вибирати відповідні форми і методи виховання учнів на уроках і в позакласній роботі; аналізувати динаміку особистісного розвитку учнів, визначати ефективні шляхи їх мотивації до саморозвитку та спрямування на прогрес і досягнення з урахуванням здібностей та інтересів кожного з них.

РН 6. Називати і пояснювати принципи проектування психологічно безпечного й комфортного освітнього середовища з дотриманням вимог законодавства щодо охорони життя й здоров'я учнів (зокрема з особливими освітніми потребами), технології здоров'язбереження під час освітнього процесу, способи запобігання та протидії боулінгу і налагодження ефективної співпраці з учнями та їх батьками.

РН 7. Демонструвати знання основ фундаментальних наук (відповідно до предметної спеціальності), оперувати базовими категоріями та поняттями предметної області спеціальності.

РН 8. Генерувати обґрунтовані думки в галузі професійних знань як для фахівців, так і для широкого загалу державною та іноземною мовами.

РН 11. Виявляти навик роботи в команді, адаптації та дії у новій ситуації, пояснювати необхідність забезпечення рівних можливостей і дотримання гендерного паритету у професійній діяльності.

РН 12. Аналізувати власну педагогічну діяльність та її результати, здійснювати об'єктивну самооцінку і самокорекцію своїх професійних якостей.

РН 13. Демонструвати знання основних положень нормативно-правових документів щодо професійної діяльності, обґрунтовувати необхідність використання інструментів демократичної правової держави у професійній та громадській діяльності та прийняття рішень на засадах поваги до прав і свобод людини в Україні.

Програмні результати навчання (ПРН). **ПРН 1.** Демонструвати знання змісту фундаментальних і спеціальних історичних дисциплін, необхідними для роботи в закладах загальної середньої освіти; пояснювати і характеризувати історичні процеси і події у їх порівнянні і взаємозв'язку.

ПРН 2. Знати і аналізувати сучасні наукові дослідження з проблем вітчизняної та всесвітньої історії, спеціальних історичних дисциплін та імплементувати знання у навчальну і практичну діяльність.

ПРН 3. Орієнтуватися в історичному часі, застосовуючи періодизацію, характеризувати суспільні явища в розвитку, вільно оперувати термінологією з фахових предметів.

ПРН 4. Демонструвати інтегроване мислення, пояснювати цілісну картину суспільно-історичного розвитку через міжпредметні зв'язки.

ПРН 5. Використовувати краєзнавчу складову курсу історії для активізації пізнавальної діяльності учнів; організовувати позакласну гурткову роботу, музейну, пам'ятко-охоронну, народознавчу роботу, спрямовану на збереження і використання історико-культурної спадщини України та світу з навчальною, науковою і просвітницькою метою.

ПРН 6. Працювати з джерелами інформації, вміти їх аналізувати, синтезувати, порівнювати та інтегрувати їх у зміст навчання історії, представляти та обговорювати відображені в них факти, явища, події, визначати власну позицію щодо суперечливих питань.

ПРН 7. Знати зміст шкільних курсів історії, проектувати і здійснювати

навчальний процес, обирати оптимальні компетентнісно орієнтовані методики навчання історії і суспільствознавства за допомогою сучасних інноваційних технологій, уміти оцінювати та відслідковувати динаміку особистісного розвитку учня/учениці.

ПРН 8. Володіти здатністю до розкриття інтелектуального і творчого потенціалу здобувачів середньої освіти засобами змісту предметних галузей та курсів за вибором.

ПРН 9. Цінувати різноманіття та мультикультурність світу; ідентифікувати себе у системах загальнолюдських і національних цінностей, керуватися у своїй діяльності сучасними принципами толерантності, діалогу і співробітництва.

ПРН 10. Усвідомлювати призначення професійної діяльності вчителя історії і стійко прагнути до набуття та вдосконалення професійних компетентностей.

Навчальна програма передбачає проведення 6 лекцій (12 годин), 9 семінарських занять (18 годин), та 60 годин самостійної роботи, завершується заліком.

Розрахунок максимальної підсумкової оцінки з навчальної дисципліни здійснюється згідно кредитно-модульної системи. Максимальна кількість балів, яку можуть одержати студенти під час виконання різних видів робіт становить:

Модуль 1	Модуль 2	Модуль 3	Модуль 4	Всього
Поточний контроль	Контрольні роботи	Колоквіум	Реферативна робота	
35 балів	30 балів	20 балів	15 балів	100 балів

Поточний контроль знань

Лекції передбачають системний і послідовний виклад навчального матеріалу. Відвідування лекцій для студентів є обов'язковим. Відвідування та активна участь студентів у роботі семінарських занять також є обов'язковою умовою успішного складання курсу.

Семінарські заняття (поточний контроль). Оцінювання знань студентів на семінарських заняттях проводиться за 5-ти бальною шкалою. На занятті пропонується якісне оцінювання знань студентів шляхом виставляння балів від "1" до "5". Позначення "0" виставляється студентові за відмову від відповіді на занятті через невідповідність, або через відсутність на занятті без поважної причини, що впливатиме на його підсумкову рейтингову оцінку в кінці семестру. Підсумкова кількість балів за роботу студента на семінарських заняттях визначається як середнє арифметичне помножене на коефіцієнт. Середнє арифметичне визначається як сума набраних студентом балів поділена на кількість занять, в яких він брав участь і був оцінений. При цьому відсутність студента на занятті без поважної причини враховується при вирахуванні середнього арифметичного. Кожен студент зобов'язаний взяти активну участь не менше як на одній третині семінарських занять,

проведених у групі впродовж семестру.

Пропущене з поважних причин заняття студент може “відпрацювати” у формі, визначеній викладачем та кафедрою. При цьому виставлення оцінки не передбачається, але це відпрацьоване заняття не впливатиме на середній арифметичний бал студента. Як правило “відпрацювання” проходить у вигляді написання і захисту реферату на визначену викладачем тему (вимоги до додаткової реферативної роботи встановлюються викладачем та кафедрою окремо).

Пропонуються наступні форми роботи на семінарських заняттях: виступ, опонування, рецензія, участь у дискусії. При цьому враховуватимуться лише логічно обґрунтовані виступи, альтернативна теза чи спростування поданої, а не фактична підтримка тези виступаючого, змістовне рецензування та коментар чи доповнення, що дійсно сприятиме розгляду проблеми. Максимальна кількість балів, яку студент може набрати за роботу на семінарських заняттях становить 35 балів.

Контрольна робота

Написання контрольної роботи є обов’язковим для виставлення підсумкової оцінки при заліку. У випадку, якщо студент з якихось причин не написав контрольної роботи, він вважається таким, що не виконав усіх видів робіт, що передбачаються навчальним планом на семестр з даної дисципліни. Такий студент має змогу скласти залік за талоном № 2, але для цього він повинен виконати передбачене кафедрою завдання.

Контрольна робота передбачає формулювання 5 завдань: 2 теоретичних, 1 практичного (на знання історичних джерел), 1 знання термінів та 1 на знання хронології.

Критерії оцінювання завдань на контрольній роботі (наведено максимальну кількість балів, яку можна здобути за відповідь на кожне завдання):

Завдання	семестр
1 теоретичне	10 балів
2 теоретичне	10 балів
3 практичне	5 балів
4 знання термінів	3 бали
5 знання хронології	2 бали
Разом	30 балів

Колоквіум

Оцінювання рівня засвоєння цілого блоку питань, що виноситься на самостійне вивчення студентів відбувається у вигляді усного колоквіуму. Перелік питань додається.

Критерії оцінювання колоквіуму (оцінюється в діапазоні від 0 до 20 балів)

Критерії	Бали
глибока, розгорнута відповідь зі знанням джерел та історіографії	16-20 балів
правильна стисла відповідь	12-15 балів
поверхова відповідь	8-11 балів
поверхова відповідь з наявністю окремих помилок	4-7 балів
розкриття окремого аспекту питання	1-3 бали

Самостійна робота

Самостійна робота студента є основним видом засвоєння навчального матеріалу у вільний від аудиторних занять час.

Метою самостійної роботи є вироблення студентами навичок і вміння працювати з літературою, віднаходити головні, стержневі аспекти проблем, що потребують твердого засвоєння, здатності визначити свою позицію щодо дискусійних ідей чи концепцій і аргументовано її обґрунтувати.

Предметом самостійної роботи студентів є опрацювання ними як окремих тем програми курсу в цілому, так і деяких розділів тем, написання рефератів, підготовка реферативних матеріалів з наукових публікацій по важливих проблемах даної навчальної дисципліни.

Перевірка рівня засвоєння матеріалу самостійно опрацьованих тем чи окремих розділів здійснюється у вигляді та написання реферату.

Критерії оцінювання реферату (оцінюється в діапазоні від 0 до 15 (балів))

Критерії	Бали
● глибоке розкриття проблеми, з відображенням авторської позиції	- 12-15 балів
● обґрунтоване розкриття проблеми	- 9-11 балів
● тема розкрита неповно	- 6-8 балів
● реферат суто компілятивного рівня	- 3-5 балів
● розкритий лише окремий аспект	- 1-2 бали

Політика навчальної дисципліни

Відвідування занять і виконання навчального навантаження студентами. Лекції передбачають системний і послідовний виклад навчального матеріалу. Відвідування лекцій для студентів є обов'язковим.

Відвідування та активна участь студентів у роботі семінарських занять також є обов'язковою умовою успішного складання курсу. Пропонуються

наступні форми роботи на семінарських заняттях: виступ, опонування, рецензія, участь у дискусії. При цьому враховуватимуться лише логічно обґрунтовані виступи, альтернативна теза чи спростування поданої, а не фактична підтримка тези виступаючого, змістовне рецензування та коментар чи доповнення, що дійсно сприятиме розгляду проблеми.

Обов'язковим є написання запланованих письмових (контрольних, самостійних, індивідуальних) робіт.

Студенти мають інформувати керівництво факультету та викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися усі строків визначених для виконання усі видів письмових робіт, передбачених курсом.

Академічна доброчесність:

У Прикарпатському університеті навчальний процес побудований на основі дотримання принципів академічної доброчесності, прозорості та законності роботи. Як викладач, так і студент (-ка), повинні дотримуватися Положення про запобігання академічному плагіату (<http://surl.li/dztjc>), Положення про запобігання академічного плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти (<http://surl.li/evnhu>), Кодексу честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (<http://surl.li/eonvn>).

У випадку запозичених робіт, відсутності посилань на використані джерела, випадків плагіату, виявів академічної недоброчесності (списування) викладач виставляє негативну оцінку та пропонує студентові повторно виконати необхідний вид роботи.

Література. Уся література, яку студенти не зможуть знайти самостійно, буде надана викладачем виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Студенти заохочуються до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих.

Неформальна освіта: Можливість зарахування результатів неформальної освіти регламентується «Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора № 672 від 24.11.2022 р.) <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/neformalna-osvita.pdf>

Шкала перерахування оцінок

Оцінка в балах	Оцінка за іспит	Оцінка в національній шкалі	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за залік
90-100	відмінно	5	A	зараховано
81-89	добре	4	B	
71-80			C	
61-70	задовільно	3	D	
51-60			E	
25-50 (50-100)	Допускається до здачі іспиту (виставляється залік)			
0-25 (0-50) (за роботу в семестрі)	незадовільно (оцінка автоматично виставляється у відомість)	2	FX	Не зараховано
Сума балів по талону № 1, 2 0-50	незадовільно	2	FX	
Сума балів по талону № 3 0-50	незадовільно	2	F	

У науково-методичному посібнику особливу увагу відведено планам семінарських занять, наведено стислі методичні вказівки, які допоможуть студентам опрацювати наукову літературу, проаналізувати конкретні джерела, звернути увагу на вузлові проблеми, дати відповіді на поставлені запитання. Окремо перераховано питання для самостійної роботи студентів, список рекомендованих джерел та літератури до цілого курсу.

Більшість рекомендованих для наукового опрацювання опублікованих джерел і дослідницької літератури зберігаються у фондах Наукової бібліотеки Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Тема	кількість год.		
	лекції	заняття	сам. роб.
Тема 1. Соціально-економічна історія слов'ян – невід'ємна частина світової історії	2	-	4
Тема 2. Чехія і Словаччина на шляху соціально-економічних перетворень наприкінці XVIII – першій половині XIX ст.	-	2	4
Тема 3. Соціально-економічний розвиток польських земель у наприкінці XVIII – першій половині XIX ст.	2	-	4
Тема 4. Суспільно-економічні процеси в Болгарії в добу національного відродження		2	4
Тема 5. Суспільно-економічні процеси в Сербії в добу національного відродження	-	2	4
Тема 6. Соціально-економічний розвиток польських земель у другій половині XIX – на початку XX ст.	2	-	4
Тема 7. Нова економічна політика і соціальні перетворення в СРСР	-	2	4
Тема 8. Соціально-економічний розвиток СРСР у 1950 – 1990-х рр.	2	-	4
Тема 9. Суспільно-економічні процеси в Польщі у 90-х рр. XX ст.	2	-	4
Тема 10. Соціально-економічний розвиток білоруських земель в складі Речі Посполитої 1919 – 1939 рр.	-	2	4
Тема 11. Соціально-економічний розвиток Чехословаччини у 1919 – 1939 рр.	-	2	4
Тема 12. Суспільно-економічні перетворення в Югославії у міжвоєнний період	2	-	4
Тема 13. Людина у повсякденному житті Польщі періоду народної демократії	-	2	4
Тема 14. Суспільно-економічне становище болгар у 1945 – 1991 рр.	-	2	4
Тема 15. Суспільно-економічні перетворення в слов'янських країнах членах Європейського Союзу	2	2	4
ЗАГ:	12	18	60

ПРОГРАМА КУРСУ

Предмет і завдання курсу. Особливості соціально-економічного розвитку слов'янських народів наприкінці XVIII – на початку XXI ст. Структура і зміст курсу. Основні джерела і синтетичні праці, навчальні посібники до вивчення курсу. Дослідження історії соціально-економічного розвитку слов'янських народів в Україні і за кордоном.

Суспільно-економічна історія слов'ян – невід'ємна частина світової історії. Постановка проблеми. Визначення об'єкту і предмету вивчення, формулювання основних завдань курсу. Суспільно-культурна історія як галузь сучасних історичних досліджень.

Чехія і Словаччина на шляху суспільних перетворень наприкінці XVIII – першій половині XIX ст. Чеське та словацьке національне відродження наприкінці XVIII – першій половині XIX ст. Реформи Марії Терезії (1740-1780). Криза панщинно-кріпосницької системи. Панщинний патент 1775 р. Розвиток мануфактур. Ремісничє виробництво, торгове і фінансове підприємництво. Реформи Йосипа II (1780 – 1790). Реформа церкви. Відміна особистої залежності селян. Аграрна реформа. Адміністративна, судова та воєнна реформа. Охорона здоров'я. Соціальне забезпечення. Промисловий переворот у Чехії і поява нових соціальних станів. Соціально-економічне становище словацького села.

Причини та передумови чеського і словацького національного відродження наприкінці XVIII ст. Чеські та словацькі будителі у 1780-х – 1805 рр. Консолідація та інституалізація діячів чеського і словацького національного відродження у 1805 – 1830 рр. Чеське та словацьке національне відродження в умовах посилення австрійського абсолютизму у 1830 – 1848 рр. Чехи і словаки та “Весна народів” 1848 – 1849 рр.

Чеське та словацьке національне відродження у другій половині XIX – першій третині XX ст. Чеське і словацьке національне відродження в умовах реакції 1850 – 1867 рр. Чеські та словацькі політичні партії і їх вплив на культурний розвиток наприкінці 1860-х – 1880-х рр. Чеська і словацька культура в останній третині XIX – на початку XX ст. Чеське та словацьке національне відродження в умовах світової політичної кризи 1907 – 1914 рр. Побут міщан Чехословаччини. Повсякденне життя чеських селян. Повсякденне життя українських і словацьких селян.

Польське національне відродження наприкінці XVIII ст. – 1864 рр. Особливості розвитку польської культури в умовах другого та третього поділів Речі Посполитої. Польське питання і національний рух наприкінці XVIII – першої половини XIX ст. (від польських легіонів до визвольних повстань). Програма відбудови польської держави та невдачі у її реалізації. Варшавське князівство. Політика європейських держав в польському питанні.

Польське національне відродження у 1795 – 1815 рр. Рішення Віденського конгресу. Створення Королівства Польського. Повстання 1830–

1831 рр. Велика еміграція нові програми визволення. Зміни суспільної свідомості поляків у першій половині XIX ст. Розвиток капіталістичних стосунків у польських землях. Зміни в соціальній структурі. Вплив польського національного руху на народи Центрально-Східної Європи. Становище польської культури в умовах російського абсолютизму 1815 – 1830 рр. Вплив Листопадового повстання 1830 р. та його поразки на становище польської культури у 1830-х – 1860-х рр. Польський національний рух та українське національне відродження.

Польська культура у останній третині XIX – першій третині XX ст. Польська освіта та наука у 1860-х – 1939 рр. Польська художня література, театр та кіно у 1864 – 1939 рр. Польський живопис, архітектура та скульптура. Зміни у повсякденному житті поляків у останній третині XIX – першій третині XX ст.

Суспільні та економічні процеси в Болгарії в добу національного відродження. Особливості соціальної структури та побуту болгарського села. Соціально-економічне становище жителів болгарських міст. Болгарське національне відродження. Формування національної свідомості. Гайдуцький рух. Боротьба за національну церкву. Радикальна і ліберальна течії болгарського визвольного руху. Особливості соціальної структури та побуту болгарського села. Соціально-економічне становище жителів болгарських міст.

Болгарська культура наприкінці XVIII – першій третині XX ст. Розвиток освіти та науки в Болгарських землях наприкінці XVIII – першій третині XX ст. Болгарська література, театр, та кіно наприкінці XVIII – першій третині XX ст. Болгарський живопис, архітектура та скульптура. Зміни у повсякденному житті болгар у останній третині XIX – першій третині XX ст.

Особливості соціально-економічного та культурного розвитку сербів, хорватів та словенців наприкінці XVIII – у першій третині XX ст. Особливості національного відродження у південнослов'янських народів. Національне відродження в Хорватії. «Іллірійський рух». Словенське національне відродження. Будителі. Вплив «іллиризму». Сербський національний рух у Воєводині. Національне пробудження народів Балкан, посилення визвольних рухів. Національне відродження сербів. Освіта та наука у сербів, хорватів та словенців. Становище церков. Художня література, театр та кіно у південних слов'ян наприкінці XVIII – у першій третині XX ст. Живопис, архітектура та скульптура у південних слов'ян наприкінці XVIII – у першій третині XX ст. Зміни у повсякденному житті сербів, хорватів та словенців у останній третині XIX – першій третині XX ст.

Соціально-економічні перетворення в Югославії у міжвоєнний період. Особливості соціально-економічного розвитку сільського господарства Югославії. Задруга. Повсякденне життя населення міст Югославії.

Нова економічна політика і соціально-економічні перетворення в

СРСР. Воєнний комунізм і його вплив на соціальний та економічний розвиток Росії. НЕП в російському селі – хід, особливості, наслідки. Вплив НЕПу на соціально-економічний розвиток міст і становище міського населення радянської Росії.

Індустріалізація і колективізація в СРСР. Основні цілі і завдання індустріалізації. Перетворення СРСР із аграрної на індустріальну країну – соціальна складова. Побут населення міст СРСР. Відновлення общини у ході колективізації. Зміни в побуті та заняттях селян.

Особливості соціально-економічного та культурного розвитку поляків у середині ХХ – на початку ХХІ ст. Польська освіта та наука в умовах режиму “народної демократії” та євроінтеграції. Польська художня література, театр та кіно у 1945 р. – початку ХХІ ст. Польський живопис, архітектура та скульптура у 1945 р. – початку ХХІ ст. Зміни у повсякденному житті поляків у 1945 р. – початку ХХІ ст. Повсякденність польського селянина. Щоденний побут польських робітників. Життя католицького духовенства. Побут представників державної та партійної номенклатури.

Економічні реформи в Польщі в 1990-х – 2020-х рр. Передумови та причини реформ Л. Бальцеровича. Середній клас як соціальна основа соціальних та економічних перетворень в Польщі. Соціально-економічні перетворення в польському селі. Еволюція побуту польських міст.

Особливості соціально-економічного та культурного розвитку чехів та словаків у середині ХХ – на початку ХХІ ст. Чеська та словацька освіта і наука в умовах режиму “народної демократії” та євроінтеграції. Художня література, театр та кіно чехів та словаків у 1945 р. – початку ХХІ ст. Живопис, архітектура та скульптура чехів та словаків у 1945 р. – початку ХХІ ст. Зміни у повсякденному житті чехів і словаків у 1945 р. – початку ХХІ ст.

Соціально-економічне становище болгар у 1945 – 1991 рр. Побут болгарських робітників. Особливості і закономірності розвитку болгарського села. Повсякдення болгарської парт номенклатури.

Особливості соціально-економічного та культурного розвитку південних слов'ян у середині ХХ – на початку ХХІ ст. Освіта і наука народів Югославії в умовах режиму “народної демократії” та становлення незалежності. Художня література, театр та кіно сербів, хорватів, словенців, боснійців та македонців у 1945 р. – початку ХХІ ст. Живопис, архітектура та скульптура сербів, хорватів, словенців, боснійців та македонців у 1945 р. – початку ХХІ ст. Зміни у повсякденному житті південно-слов'янських народів у 1945 р. – початку ХХІ ст.

Соціально-економічні перетворення в слов'янських країнах членах Європейського Союзу. Становище болгарського міста і села. Повсякденне життя населення міст Чехії. Еволюція соціально-економічного становища селян колишньої Югославії. Повсякденне життя словаків у 1991 – 2020-х рр.

ПЛАНІ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Тема 1: Чеське та словацьке національне відродження наприкінці XVIII – першій половині XIX ст.

1. Причини та передумови чеського і словацького національного відродження наприкінці XVIII ст. Соціально-економічні зміни.
2. Чеські та словацькі будителі у 1780-х – 1805 рр.
3. Консолідація та інституалізація діячів чеського і словацького національного відродження у 1805 – 1830 рр. Індустріалізація Чехії.
4. Чеське та словацьке національне відродження в умовах посилення австрійського абсолютизму у 1830 – 1848 рр.
5. Чехи і словаки та “Весна народів” 1848 – 1849 рр.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бевзюк Є. Ідеологія чеських будителів напередодні революції 1848 р. // Історичний архів. Наукові студії: Збірник наукових праць. Миколаїв: Видавництво ЧДУ ім. Петра Могили, 2012. Вип. 9. С. https://shron1.chtyvo.org.ua/Bevziuk_Yevhen/Ideolohiia_cheskykh_budyteliv_nap_eredodni_revoliutsii_1848_r.pdf?
2. Бевзюк Є. Ідея слов'янської спільності в ідеологемі словацького національного пробудження (30–40-і рр. XIX ст.) // Міжнародні зв'язки України: наукові пошуки і знахідки. Вип. 24: Міжвідомчий збірник наукових праць. К.: Інститут історії України НАН України, 2015. https://shron1.chtyvo.org.ua/Bevziuk_Yevhen/Ideia_slovianskoi_spilnosti_v_ideolohemi_slovatskoho_natsionalnoho_probudzhennia_30_40-i_rr_XIX_st.pdf?
3. Бевзюк Є. Матеріальне заохочення слов'янських "будителів" як знаряддя поширення Російською імперією ідеї панславізму (друга половина XIX ст.) // Український історичний журнал. 2018. № 3. https://shron1.chtyvo.org.ua/Bevziuk_Yevhen/Materialne_zaokhochennia_slovianskykh_budyteliv_iak_znariaddia_poshyrennia_Rosiiskoiu_imperiei_u_ide.pdf?
4. Бевзюк Є. Мовне питання як модус чеського національного відродження (кінець XVIII – перша третина XIX ст.) // Міжнародні зв'язки України: наукові пошуки і знахідки. Вип. 21: Міжвідомчий збірник наукових праць. К.: Інститут історії України НАН України, 2012. https://shron1.chtyvo.org.ua/Bevziuk_Yevhen/Movne_pytannia_iak_modus_chesko_ho_natsionalnoho_vidrodzhennia_kinets_XVIII_persha_tretyna_XIX_st.pdf?
5. Бевзюк Є. Чеська національна ідея періоду початку революції 1848–1849 рр. // Міжнародні зв'язки України: наукові пошуки і знахідки. Вип. 25: Міжвідомчий збірник наукових праць. К.: Інститут історії України НАН України, 2016. https://shron1.chtyvo.org.ua/Bevziuk_Yevhen/Cheska_natsionalna_ideia_periodu_pochatku_revoliutsii_1848_1849_rr.pdf?
6. Бевзюк Є. Шафарик як діяч слов'янського відродження // Проблеми історії країн Центральної та Східної Європи : збірник наукових праць / [редкол.: В. С. Степанков (головн. ред.) та ін.]. Кам'янець-Подільський :

- Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2012.
Випуск 3. 244 с.
https://shron1.chtyvo.org.ua/Bevziuk_Yevhen/Shafaryk_iak_diiach_slovianskoho_vidrodzhennia.pdf?
7. Вандич П. Ціна свободи. Історія Центрально-Східної Європи від Середньовіччя до сьогодення. К.: Критика, 2004. 462 с.
https://shron1.chtyvo.org.ua/Vandych_Potr/Tsina_svobody_Istoriia_Tsentralno-Skhidnoi_Yevropy_vid_Serednovichchia_do_sohodennia.pdf?
8. Дворнік Френсіс. Слов'яни в Європейській історії та цивілізації / Пер. з англ. К.: ДУХ І ЛІТЕРА, 2005. 512 с.
https://chtyvo.org.ua/authors/Dvornik_Frensis/Sloviany_v_ievropeiskii_istorii_ta_tsyvilizatsii/
9. Дейвіс Н. Європа. Історія. – К., 2001.
https://chtyvo.org.ua/authors/Deivis_Norman/Yevropa_Istoriia/
10. Зінько Ю. А., Калитко С. Л., Кравчук О. М., Поп І. І. Нариси історії Чехії. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Вінниця: ТОВ «Нілан-ЛТД», 2017. 464 с.
https://shron1.chtyvo.org.ua/Zinko_Yurii/Narysy_istorii_Chekhii.pdf?
11. Історія західних і південних слов'ян (з давніх часів до XX ст.) / За ред. В. І. Ярового. К., 2001. С. 80 – 87. http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/ua/elib.exe?Z21ID=&I21DBN=UKRLIB&P21DBN=UKRLIB&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=online_book&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=FF=&S21STR=ukr0001831
12. Історія Центрально-Східної Європи / За ред. проф. Леоніда Зашкільняка. Львів, вид-во Львівського національного університету, 2001.
https://chtyvo.org.ua/authors/Zashkilniak_Leonid/Istoriia_Tsentralno-Skhidnoi_Yevropy/
13. Коротка історія Чехії і Словаччини / Під ред. П. С. Федорчака. Івано-Франківськ, 1999.
https://chtyvo.org.ua/authors/Fedorchak_Petro/Korotka_istoriia_Chekhii_i_Slova_chchyny_vyd_1999/
14. Криль М. Історія Словаччини. Львів, 2006. 264 с.
https://shron1.chtyvo.org.ua/Kril_Mykhailo/Istoriia_Slovachchyny.pdf?
15. Крикун М., Зашкільняк Л. Історія Польщі. Львів, 2002. С. 5 – 36.
https://shron1.chtyvo.org.ua/Zashkilniak_Leonid/Istoriia_Polschi_Vid_naidavnih_hykh_chasiv_do_nashykh_dniv.pdf?
16. Малюта О. “Винайдення традиції” у період національного відродження кінця XVIII – початку XX ст. (на прикладі європейських народів) // Славістична збірка. Випуск 2: Збірка статей за матеріалами Других Міжнародних наукових Соханівських читань (м. Київ, 18 листопада 2015 р.). Київ, 2016.
https://shron1.chtyvo.org.ua/Maliuta_Olha/Vynaidennia_tradytsii_u_period_natsionalnoho_vidrodzhennia_kintsia_XVIII_pochatku_XX_st_na_prykladi.pdf?

17.Рудько С.О. Історія Центрально-Східної Європи (кін.XVIII – поч.XXI ст.): Навчально-методичний посібник з курсу. Острог, 2010. 220 с.
[https://shron1.chtyvo.org.ua/Rudko_Serhii/Istoriia_Tsentralno-Skhidnoi_Yevropy_kin_XVIII_-_poch_XXI_st.pdf?](https://shron1.chtyvo.org.ua/Rudko_Serhii/Istoriia_Tsentralno-Skhidnoi_Yevropy_kin_XVIII_-_poch_XXI_st.pdf)

18.Хрестоматія з історії західних та південних слов'ян. Т. 2 Нова доба за ред. В. І. Яровий. Київ : Видавець Олег Філюк, 2016. 347 с.

Тема 2: Чеське та словацьке національне відродження у другій половині XIX – на початку XX ст.

1. Чеське і словацьке національне відродження в умовах реакції 1850 – 1867 рр.
2. Чеські та словацькі політичні партії і їх вплив на соціально-економічний розвиток наприкінці 1860-х – 1880-х рр.
3. Чеська і словацька економіка і суспільство в останній третині XIX – на початку XX ст.
4. Чеське та словацьке національне відродження і особливості соціально-економічних процесів в умовах світової політичної кризи 1907 – 1914 рр.

ЛІТЕРАТУРА

1. Вандич П. Ціна свободи. Історія Центрально-Східної Європи від Середньовіччя до сьогодення. К.: Критика, 2004. 462 с. https://shron1.chtyvo.org.ua/Vandych_Potr/Tsina_svobody_Istoriia_Tsentralno-Skhidnoi_Yevropy_vid_Serednovichchia_do_sohodennia.pdf?
2. Дворнік Френсіс. Слов'яни в Європейській історії та цивілізації / Пер. з англ. К.: ДУХ І ЛІТЕРА, 2005. 512 с. https://chtyvo.org.ua/authors/Dvornik_Frensis/Sloviany_v_ievropeiskii_istorii_ta_tsyvilizatsii/
3. Дейвіс Н. Європа. Історія. – К., 2001. https://chtyvo.org.ua/authors/Deivis_Norman/Yevropa_Istoriia/
4. Зінько Ю. А., Калитко С. Л., Кравчук О. М., Поп І. І. Нариси історії Чехії. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Вінниця: ТОВ «Нілан-ЛТД», 2017. 464 с. https://shron1.chtyvo.org.ua/Zinko_Yurii/Narysy_istorii_Chekhii.pdf?
5. Історія західних і південних слов'ян (з давніх часів до XX ст.) / За ред. В. І. Ярового. К., 2001. С. 80 – 87. http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/ua/elib.exe?Z21ID=&I21DBN=UKRLIB&P21DBN=UKRLIB&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=online_book&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=FF=&S21STR=ukr0001831
6. Історія Центрально-Східної Європи / За ред. проф. Леоніда Зашкільняка. Львів, вид-во Львівського національного університету, 2001. https://chtyvo.org.ua/authors/Zashkilniak_Leonid/Istoriia_Tsentralno-Skhidnoi_Yevropy/
7. Коротка історія Чехії і Словаччини / Під ред. П. С. Федорчака. Івано-Франківськ, 1999. https://chtyvo.org.ua/authors/Fedorchak_Petro/Kоротка_istoriia_Chekhii_i_Slova_chchyny_vyd_1999/
8. Кость С. С. Романтична концепція національної ідентичності у слов'янських літературах 30–60-х років XIX століття (на прикладі творчості Карела Запа). Івано-Франківськ, 2021. 239 с. https://shron1.chtyvo.org.ua/Kost_Solomiia/Romantychna_kontseptsiia_natsionalnoi_identychnosti_u_slovianskykh_literaturakh_3060-kh_rokiv_KhIKh.pdf?

9. Кріль М. Історія Словаччини. Львів, 2006. 264 с.
https://shron1.chtyvo.org.ua/Kril_Mykhailo/Istoriia_Slovachchyny.pdf?
10. Крикун М., Зашкільняк Л. Історія Польщі. Львів, 2002. С. 5 – 36.
https://shron1.chtyvo.org.ua/Zashkilniak_Leonid/Istoriia_Polschi_Vid_naidavnis_hykh_chasiv_do_nashykh_dniv.pdf?
11. Малюта О. “Винайдення традиції” у період національного відродження кінця XVIII – початку XX ст. (на прикладі європейських народів) // Славістична збірка. Випуск 2: Збірка статей за матеріалами Других Міжнародних наукових Соханівських читань (м. Київ, 18 листопада 2015 р.). Київ, 2016.
https://shron1.chtyvo.org.ua/Maliuta_Olha/Vynaidennia_tradytsii_u_period_natsionalnoho_vidrozhennia_kintsia_XVIII_pochatku_XX_st_na_prykladi.pdf?
12. Рудько С.О. Історія Центрально-Східної Європи (кін.XVIII – поч.XXI ст.): Навчально-методичний посібник з курсу. Острог, 2010. 220 с.
https://shron1.chtyvo.org.ua/Rudko_Serhii/Istoriia_Tsentralno-Skhidnoi_Yevropy_kin_XVIII_-_poch_XXI_st.pdf?
13. Хрестоматія з історії західних та південних слов'ян. Т. 2 Нова доба за ред. В. І. Яровий. Київ : Видавець Олег Філюк, 2016. 347 с.

Тема 3: Соціально-економічний розвиток польських земель у другій половині XIX – на початку XX ст.

1. Особливості розвитку польського суспільства в умовах другого та третього поділів Речі Посполитої. Польське національне відродження.
2. Становище польської економіки в умовах російського абсолютизму 1795 – 1830 рр.
3. Вплив Листопадового повстання 1830 р. та його поразки на соціально-економічні процеси у польському суспільстві у 1830-х – 1860-х рр.
4. Соціально-економічний розвиток польських земель у 1870 – 1930 х рр.

ЛІТЕРАТУРА

1. Вандич П. Ціна свободи. Історія Центрально-Східної Європи від Середньовіччя до сьогодення. К.: Критика, 2004. 462 с. https://shron1.chtyvo.org.ua/Vandych_Potr/Tsina_svobody_Istoriia_Tsentralno-Skhidnoi_Yevropy_vid_Serednovichchia_do_sohodennia.pdf?
2. Дворнік Френсіс. Слов'яни в Європейській історії та цивілізації / Пер. з англ. К: ДУХ І ЛІТЕРА, 2005. 512 с. https://chtyvo.org.ua/authors/Dvornik_Frensis/Sloviany_v_ievropeiskii_istorii_ta_tsyvilizatsii/
3. Дейвіс Н. Європа. Історія. К., 2001. https://chtyvo.org.ua/authors/Deivis_Norman/Yevropa_Istoriia/
4. Історія західних і південних слов'ян (з давніх часів до XX ст.) / За ред. В. І. Ярового. К., 2001. С. 80 – 87. http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/ua/elib.exe?Z21ID=&I21DBN=UKRLIB&P21DBN=UKRLIB&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=online_book&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=FF=&S21STR=ukr0001831
5. Історія Центрально-Східної Європи / За ред. проф. Леоніда Зашкільняка. Львів, вид-во Львівського національного університету, 2001. https://chtyvo.org.ua/authors/Zashkilniak_Leonid/Istoriia_Tsentralno-Skhidnoi_Yevropy/
6. Ковальчук В. М. Світова економіка: її історія та дослідники. К.: Центр учбової літератури, 2014. 632 с. https://shron1.chtyvo.org.ua/Kovalchuk_Vladyslav/Svitova_ekonomika_ii_istorii_a_ta_doslidnyky.pdf?
7. Крикун М., Зашкільняк Л. Історія Польщі. Львів, 2002. С. 5 – 36. https://shron1.chtyvo.org.ua/Zashkilniak_Leonid/Istoriia_Polschi_Vid_naidavnih_hykh_chasiv_do_nashykh_dniv.pdf?
8. Польща – нарис історії / за ред.: Владзімежа Менджецького та Єжи Брацисевича; пер. з пол. Івана Сварника. Варшава: Вид-во Ін-т нац. пам'яті, 2015. 365 с. https://chtyvo.org.ua/authors/Mendzhetskyi_Vlodzimiezh/Polscha_-_narys_istorii/
9. Рудько С.О. Історія Центрально-Східної Європи (кін.XVIII – поч.XXI ст.): Навчально-методичний посібник з курсу. Острог, 2010. 220 с.

[https://shron1.chtyvo.org.ua/Rudko_Serhii/Istoriia_Tsentralno-Skhidnoi_Yevropy_kin_XVIII - poch_XXI_st.pdf?](https://shron1.chtyvo.org.ua/Rudko_Serhii/Istoriia_Tsentralno-Skhidnoi_Yevropy_kin_XVIII_-_poch_XXI_st.pdf?)

10. Хрестоматія з історії західних та південних слов'ян. Т. 2 Нова доба за ред. В. І. Яровий. Київ : Видавець Олег Філюк, 2016. 347 с.

11. Юхименко П. І. Економічна історія. К.: Вікар. 341 с.
https://shron1.chtyvo.org.ua/Yukhymenko_Petro/Ekonomichna_istoriia.pdf?

12. Якобчук В. П. Історія економіки та економічної думки [Текст]: Навч. посіб. / В. П. Якобчук, Ю. В. Богоявленська, С. В. Тищенко. К.: «Центр учбової літератури», 2015. 476 с.
https://shron1.chtyvo.org.ua/Yakobchuk_V_P/Istoriia_ekonomiky_ta_ekonomichnoi_dumky.pdf

13. Яровий В. Новітня історія Центральноєвропейських та Балканських країн. XX століття : Підручник для вищих навчальних закладів. К., 2005.
https://chtyvo.org.ua/authors/Yarovyi_Valerii/Novitnia_istoriia_Tsentralnoievropeiskykh_ta_Balkanskykh_krain_KhKh_stolittia/

Тема 4: Польська культура у останній третині XIX – першій третині XX ст.

1. Польська освіта та наука у 1860-х – 1939 рр.
2. Польська художня література, театр та кіно у 1864 – 1939 рр.
3. Польський живопис, архітектура та скульптура.
4. Зміни у повсякденному житті поляків у останній третині XIX – першій третині XX ст.

ЛІТЕРАТУРА

1. Вандич П. Ціна свободи. Історія Центрально-Східної Європи від Середньовіччя до сьогодення. К.: Критика, 2004. 462 с.
https://shron1.chtyvo.org.ua/Vandych_Potr/Tsina_svobody_Istoriia_Tsentralno-Skhidnoi_Yevropy_vid_Serednovichchia_do_sohodennia.pdf?
2. Газін В.П., Копилов С.А. Новітня історія країн Європи та Америки (1918 – 1945 рр.). К., 2003.
https://shron1.chtyvo.org.ua/Hazin_Volodymyr/Novitnia_istoriia_krain_Yevropy_ta_Ameriky_1918-1945_rr.pdf?
3. Газін В.П., Копилов С.А. Новітня історія країн Європи та Америки (1945 -2002 рр.). К., 2004. <https://studfile.net/preview/17107599/#17107599>
4. Дворнік Френсіс. Слов'яни в Європейській історії та цивілізації / Пер. з англ. К: ДУХ І ЛІТЕРА, 2005. 512 с.
https://chtyvo.org.ua/authors/Dvornik_Frensis/Sloviany_v_ievropeiskii_istorii_ta_tsyvilizatsii/
5. Дейвіс Н. Європа. Історія. К., 2001.
https://chtyvo.org.ua/authors/Deivis_Norman/Yevropa_Istoriia/
6. Історія західних і південних слов'ян (з давніх часів до XX ст.) / За ред. В. І. Ярового. К., 2001. С. 80 – 87. http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/ua/elib.exe?Z21ID=&I21DBN=UKRLIB&P21DBN=UKRLIB&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=online_book&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=FF=&S21STR=ukr0001831
7. Історія Центрально-Східної Європи / За ред. проф. Леоніда Зашкільняка. Львів, вид-во Львівського національного університету, 2001.
https://chtyvo.org.ua/authors/Zashkilniak_Leonid/Istoriia_Tsentralno-Skhidnoi_Yevropy/
8. Ковальчук В. М. Світова економіка: її історія та дослідники. К.: Центр учбової літератури, 2014. 632 с.
https://shron1.chtyvo.org.ua/Kovalchuk_Vladyslav/Svitova_ekonomika_ii_istorii_a_ta_doslidnyky.pdf?
9. Краус Н. М. Історія економіки та економічної думки: структурно-логічні схеми, таблиці, малюнки [текст] : навч. посіб. К. : «Центр учбової літератури», 2014. 504 с.
https://shron1.chtyvo.org.ua/Kraus_Nataliia/Istoriia_ekonomiky_ta_ekonomichnoi_dumky.pdf?

10. Крикун М., Зашкільняк Л. Історія Польщі. Львів, 2002. С. 5 – 36.
https://shron1.chtyvo.org.ua/Zashkilniak_Leonid/Istoriia_Polschi_Vid_naidavnis_hykh_chasiv_do_nashykh_dniv.pdf?
11. Польща – нарис історії / за ред.: Влодзімежа Менджецького та Єжи Брацисевича; пер. з пол. Івана Сварника. Варшава: Вид-во Ін-т нац. пам'яті, 2015. 365 с. https://chtyvo.org.ua/authors/Mendzhetskyi_Vlodzimiezh/Polscha_-_narys_istorii/
12. Рудько С.О. Історія Центрально-Східної Європи (кін.ХVІІІ – поч.ХХІ ст.): Навчально-методичний посібник з курсу. Острог, 2010. 220 с.
https://shron1.chtyvo.org.ua/Rudko_Serhii/Istoriia_Tsentralno-Skhidnoi_Yevropy_kin_XVIII_-_poch_XXI_st.pdf?
13. Хрестоматія з історії західних та південних слов'ян. Т. 2 Нова доба за ред. В. І. Яровий. Київ : Видавець Олег Філюк, 2016. 347 с.
14. Юхименко П. І. Економічна історія. К.: Вікар. 341 с.
https://shron1.chtyvo.org.ua/Yukhymenko_Petro/Ekonomichna_istoriia.pdf?
15. Якобчук В. П. Історія економіки та економічної думки [Текст]: Навч. посіб. / В. П. Якобчук, Ю. В. Богоявленська, С. В. Тищенко. К.: «Центр учбової літератури», 2015. 476 с.
https://shron1.chtyvo.org.ua/Yakobchuk_V_P/Istoriia_ekonomiky_ta_ekonomichnoi_dumky.pdf
16. Яровий В.І. Історія західних і південних слов'ян у ХХ столітті. Курс лекцій. Київ, 1996.
https://shron1.chtyvo.org.ua/Yarovyi_Valerii/Istoria_zakhidnykh_ta_pivdennykh_slovian_u_XX_st.pdf?
17. Яровий В. Новітня історія Центральноєвропейських та Балканських країн. ХХ століття : Підручник для вищих навчальних закладів. К., 2005.
https://chtyvo.org.ua/authors/Yarovyi_Valerii/Novitnia_istoriia_Tsentralnoievropeiskykh_ta_Balkanskykh_krain_KhKh_stolittia/

Тема 5: Соціально-економічний розвиток Болгарії наприкінці XVIII – першій третині XX ст.

1. Особливості болгарського національного відродження.
2. Соціально-економічний розвиток болгарських земель наприкінці XVIII – першій половині XIX ст.
3. Суспільно-економічні перетворення в Болгарії у другій половині XIX ст.
4. Зміни у повсякденному житті болгар у першій третині XX ст.

ЛІТЕРАТУРА

1. Вандич П. Ціна свободи. Історія Центрально-Східної Європи від Середньовіччя до сьогодення. К.: Критика, 2004. 462 с. https://shron1.chtyvo.org.ua/Vandych_Potr/Tsina_svobody_Istoriia_Tsentralno-Skhidnoi_Yevropy_vid_Serednovichchia_do_sohodennia.pdf?
2. Газін В.П., Копилов С.А. Новітня історія країн Європи та Америки (1918 – 1945 рр.). К., 2003. https://shron1.chtyvo.org.ua/Hazin_Volodymyr/Novitnia_istoriia_krain_Yevropy_ta_Ameriky_1918-1945_rr.pdf?
3. Газін В.П., Копилов С.А. Новітня історія країн Європи та Америки (1945 -2002 рр.). К., 2004. <https://studfile.net/preview/17107599/#17107599>
4. Дворнік Френсіс. Слов'яни в Європейській історії та цивілізації / Пер. з англ. К: ДУХ І ЛІТЕРА, 2005. 512 с. https://chtyvo.org.ua/authors/Dvornik_Frensis/Sloviany_v_ievropeiskii_istorii_ta_tsyvilizatsii/
5. Дейвіс Н. Європа. Історія. К., 2001. https://chtyvo.org.ua/authors/Deivis_Norman/Yevropa_Istoriia/
6. Історія західних і південних слов'ян (з давніх часів до XX ст.) / За ред. В. І. Ярового. К., 2001. С. 80 – 87. http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/ua/elib.exe?Z21ID=&I21DBN=UKRLIB&P21DBN=UKRLIB&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=online_book&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=FF=&S21STR=ukr0001831
7. Історія Центрально-Східної Європи / За ред. проф. Леоніда Зашкільняка. Львів, вид-во Львівського національного університету, 2001. https://chtyvo.org.ua/authors/Zashkilniak_Leonid/Istoriia_Tsentralno-Skhidnoi_Yevropy/
8. Ковальчук В. М. Світова економіка: її історія та дослідники. К.: Центр учбової літератури, 2014. 632 с. https://shron1.chtyvo.org.ua/Kovalchuk_Vladyslav/Svitova_ekonomika_ii_istorii_a_ta_doslidnyky.pdf?
9. Рудько С.О. Історія Центрально-Східної Європи (кін.XVIII – поч.XXI ст.): Навчально-методичний посібник з курсу. Острог, 2010. 220 с. https://shron1.chtyvo.org.ua/Rudko_Serhii/Istoriia_Tsentralno-Skhidnoi_Yevropy_kin_XVIII_-_poch_XXI_st.pdf?
10. Хрестоматія з історії західних та південних слов'ян. Т. 2 Нова доба за ред. В. І. Яровий. Київ : Видавець Олег Філюк, 2016. 347 с.

11. Чорній В. Історія Болгарії. Львів, 2007. 463 с.
https://chtyvo.org.ua/authors/Chornii_Volodymyr/Istoriia_Bolharii/
12. Юхименко П. І. Економічна історія. К.: Вікар. 341 с.
[https://shron1.chtyvo.org.ua/Yukhymenko_Petro/Ekonomichna_istoriia.pdf?](https://shron1.chtyvo.org.ua/Yukhymenko_Petro/Ekonomichna_istoriia.pdf)
13. Якобчук В. П. Історія економіки та економічної думки [Текст]: Навч. посіб. / В. П. Якобчук, Ю. В. Богоявленська, С. В. Тищенко. К.: «Центр учбової літератури», 2015. 476 с.
https://shron1.chtyvo.org.ua/Yakobchuk_V_P/Istoriia_ekonomiky_ta_ekonomichnoi_dumky.pdf
14. Яровий В.І. Історія західних і південних слов'ян у ХХ столітті. Курс лекцій. Київ, 1996.
[https://shron1.chtyvo.org.ua/Yarovyi_Valerii/Istoria_zakhidnykh_ta_pivdennykh_slovian_u_XX_st.pdf?](https://shron1.chtyvo.org.ua/Yarovyi_Valerii/Istoria_zakhidnykh_ta_pivdennykh_slovian_u_XX_st.pdf)
15. Яровий В. Новітня історія Центральноєвропейських та Балканських країн. ХХ століття : Підручник для вищих навчальних закладів. К., 2005.
https://chtyvo.org.ua/authors/Yarovyi_Valerii/Novitnia_istoriia_Tsentralnoievropeiskykh_ta_Balkanskykh_krain_KhKh_stolittia/
16. Яровий В.І. Новітня історія країн Східної Європи. 40-90-ті роки ХХ ст. Київ, 1995.
[https://shron1.chtyvo.org.ua/Yarovyi_Valerii/Istoriia_novitnoho_chasu_krain_Tsentralnoi_ta_Pivdenno-Skhidnoi_Yevropy_1944_1994_rr.pdf?](https://shron1.chtyvo.org.ua/Yarovyi_Valerii/Istoriia_novitnoho_chasu_krain_Tsentralnoi_ta_Pivdenno-Skhidnoi_Yevropy_1944_1994_rr.pdf)

Тема 6: Особливості соціально-економічного розвитку сербів, хорватів та словенців наприкінці XVIII – у першій третині XX ст.

1. Особливості національного відродження у південнослов'янських народів.
2. Суспільство та економічний розвиток у сербів, хорватів та словенців. Становище церков наприкінці XVIII – у першій третині XIX ст.
3. Суспільно-економічні процеси у південних слов'ян у середині – другій половині XIX ст.
4. Зміни у соціально-економічному житті сербів, хорватів та словенців у першій третині XX ст.

ЛІТЕРАТУРА

1. Вандич П. Ціна свободи. Історія Центрально-Східної Європи від Середньовіччя до сьогодення. К.: Критика, 2004. 462 с. https://shron1.chtyvo.org.ua/Vandych_Potr/Tsina_svobody_Istoriia_Tsentralno-Skhidnoi_Yevropy_vid_Serednovichchia_do_sohodennia.pdf?
2. Газін В.П., Копилов С.А. Новітня історія країн Європи та Америки (1918 – 1945 рр.). К., 2003. https://shron1.chtyvo.org.ua/Hazin_Volodymyr/Novitnia_istoriia_krain_Yevropy_ta_Ameryky_1918-1945_rr.pdf?
3. Газін В.П., Копилов С.А. Новітня історія країн Європи та Америки (1945 - 2002 рр.). К., 2004. <https://studfile.net/preview/17107599/#17107599>
4. Дворнік Френсіс. Слов'яни в Європейській історії та цивілізації / Пер. з англ. К.: ДУХ І ЛІТЕРА, 2005. 512 с. https://chtyvo.org.ua/authors/Dvornik_Frensis/Sloviiany_v_ievropeiskii_istorii_ta_tsyvilizatsii/
5. Дейвіс Н. Європа. Історія. К., 2001. https://chtyvo.org.ua/authors/Deivis_Norman/Yevropa_Istoriia/
6. Історія західних і південних слов'ян (з давніх часів до XX ст.) / За ред. В. І. Ярового. К., 2001. С. 80 – 87. http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/ua/elib.exe?Z21ID=&I21DBN=UKRLIB&P21DBN=UKRLIB&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=online_book&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=FF=&S21STR=ukr0001831
7. Історія Центрально-Східної Європи / За ред. проф. Леоніда Зашкільняка. Львів, вид-во Львівського національного університету, 2001. https://chtyvo.org.ua/authors/Zashkilniak_Leonid/Istoriia_Tsentralno-Skhidnoi_Yevropy/
8. Ковальчук В. М. Світова економіка: її історія та дослідники. К.: Центр учбової літератури, 2014. 632 с. https://shron1.chtyvo.org.ua/Kovalchuk_Vladyslav/Svitova_ekonomika_ii_istorii_a_ta_doslidnyky.pdf?
9. Краус Н. М. Історія економіки та економічної думки: структурно-логічні схеми, таблиці, малюнки [текст] : навч. посіб. К. : «Центр учбової літератури», 2014. 504 с. https://shron1.chtyvo.org.ua/Kraus_Nataliia/Istoriia_ekonomiky_ta_ekonomichno_i_dumky.pdf?

10. Рудько С.О. Історія Центрально-Східної Європи (кін.ХVІІІ – поч.ХХІ ст.): Навчально-методичний посібник з курсу. Острог, 2010. 220 с.
[https://shron1.chtyvo.org.ua/Rudko_Serhii/Istoriia_Tsentralno-Skhidnoi_Yevropy_kin_XVIII_-_poch_XXI_st.pdf?](https://shron1.chtyvo.org.ua/Rudko_Serhii/Istoriia_Tsentralno-Skhidnoi_Yevropy_kin_XVIII_-_poch_XXI_st.pdf)
11. Ѓирковић, Сима. Історія српског народа (6 књига). Београд 1981 – 1983.
[https://sr.wikipedia.org/wiki/%D0%98%D1%81%D1%82%D0%BE%D1%80%D0%B8%D1%98%D0%B0_%D1%81%D1%80%D0%BF%D1%81%D0%BA%D0%BE%D0%B3_%D0%BD%D0%B0%D1%80%D0%BE%D0%B4%D0%B0_\(%D0%BA%D1%9A%D0%B8%D0%B3%D0%B0\)](https://sr.wikipedia.org/wiki/%D0%98%D1%81%D1%82%D0%BE%D1%80%D0%B8%D1%98%D0%B0_%D1%81%D1%80%D0%BF%D1%81%D0%BA%D0%BE%D0%B3_%D0%BD%D0%B0%D1%80%D0%BE%D0%B4%D0%B0_(%D0%BA%D1%9A%D0%B8%D0%B3%D0%B0))
12. Ѓирковић, Сима. Срби међу европским народима. Б., 2009.
https://inslav.ru/sites/default/files/editions/2009_chirkovich_istorija_serbov.djvu
13. Хрестоматія з історії західних та південних слов'ян. Т. 2 Нова доба за ред. В. І. Яровий. Київ : Видавець Олег Філюк, 2016. 347 с.
14. Чорній В. Історія Болгарії. Львів, 2007. 463 с.
https://chtyvo.org.ua/authors/Chornii_Volodymyr/Istoriia_Bolharii/
15. Юхименко П. І. Економічна історія. К.: Вікар. 341 с.
https://shron1.chtyvo.org.ua/Yukhymenko_Petro/Ekonomichna_istoriia.pdf?
16. Яковчук В. П. Історія економіки та економічної думки [Текст]: Навч. посіб. / В. П. Яковчук, Ю. В. Богоявленська, С. В. Тищенко. К.: «Центр учбової літератури», 2015. 476 с.
https://shron1.chtyvo.org.ua/Yakobchuk_V_P/Istoriia_ekonomiky_ta_ekonomichnoi_dumky.pdf
17. Яровий В.І. Історія західних і південних слов'ян у ХХ столітті. Курс лекцій. Київ, 1996.
https://shron1.chtyvo.org.ua/Yarovyi_Valerii/Istoria_zakhidnykh_ta_pivdennykh_slovian_u_XX_st.pdf?
18. Яровий В. Новітня історія Центральноєвропейських та Балканських країн. ХХ століття : Підручник для вищих навчальних закладів. К., 2005.
https://chtyvo.org.ua/authors/Yarovyi_Valerii/Novitnia_istoriia_Tsentralnoevropeiskykh_ta_Balkanskykh_krain_KhKh_stolittia/
19. Яровий В.І. Новітня історія країн Східної Європи. 40-90-ті роки ХХ ст. Київ, 1995.
https://shron1.chtyvo.org.ua/Yarovyi_Valerii/Istoriia_novitnoho_chasu_krain_Tsentralnoi_ta_Pivdenno-Skhidnoi_Yevropy_1944_1994_rr.pdf?
20. Hrvatska enciklopedija – Hrvati/Povijest (Хорватська енциклопедія - Хорвати/Історія) Hrvati. Hrvatska enciklopedija, mrežno izdanje. Leksikografski zavod Miroslav Krleža, 2013 – 2024. Pristupljeno 1.1.2024.
<https://enciklopedija.hr/clanak/26386>
21. Hrvatska: zemlja i ljudi – Povijesni pregled (Хорватія: земля і люди – Історичний огляд – (хорватською мовою)
<https://web.archive.org/web/20130928081704/http://www.croatia.eu/page.php?lang=1&id=13>

22. Pavlicević Dragutin. Kratka politička i kulturna povijest Hrvatske. Zagreb: Hrvatski informativni centar, 1998.
<https://web.archive.org/web/20040630065858/http://www.hic.hr/books/pavlicev/>
23. Šanjek T. Krscanstvo na hrvatskom prostoru. Zagreb, 1991.
<https://ru.scribd.com/document/26399105/Franjo-%C5%A0anjek-KR%C5%A0%C4%86ANSTVO-NA-HRVATSKOM-PROSTORU>
24. Šišić Ferdo. PREGLED POVIJESTI HRVATSKOGA NARODA OD NAJSTARIJH DANA DO GODINE 1873. 378 s.
<https://ru.scribd.com/doc/26214314/Ferdo-%C5%A0i%C5%A1i%C4%87-PREGLED-POVIJESTI-HRVATSKOGA-NARODA>

Тема 7: Особливості соціально-економічного розвитку поляків у середині ХХ – на початку ХХІ ст.

1. Польська економіка в умовах режиму “народної демократії”.
2. Ринкові реформи у Польщі у 1990-х рр.
3. Соціально-економічні процеси у Польщі у 2000 – 2020-х рр.
4. Зміни у повсякденному житті поляків у 1945 р. – початку ХХІ ст.

ЛІТЕРАТУРА

1. Вандич П. Ціна свободи. Історія Центрально-Східної Європи від Середньовіччя до сьогодення. К.: Критика, 2004. 462 с. https://shron1.chtyvo.org.ua/Vandych_Potr/Tsina_svobody_Istoriia_Tsentralno-Skhidnoi_Yevropy_vid_Serednovichchia_do_sohodennia.pdf?
2. Газін В.П., Копилов С.А. Новітня історія країн Європи та Америки (1945-2002 рр.). К., 2004. <https://studfile.net/preview/17107599/#17107599>
3. Дворнік Френсіс. Слов'яни в Європейській історії та цивілізації / Пер. з англ. К.: ДУХ І ЛІТЕРА, 2005. 512 с. https://chtyvo.org.ua/authors/Dvornik_Frensis/Sloviyani_v_ievropeiskii_istorii_ta_tsyvilizatsii/
4. Дейвіс Н. Європа. Історія. К., 2001. https://chtyvo.org.ua/authors/Deivis_Norman/Yevropa_Istoriia/
5. Історія Центрально-Східної Європи / За ред. проф. Леоніда Зашкільняка. Львів, вид-во Львівського національного університету, 2001. https://chtyvo.org.ua/authors/Zashkilniak_Leonid/Istoriia_Tsentralno-Skhidnoi_Yevropy/
6. Ковальчук В. М. Світова економіка: її історія та дослідники. К.: Центр учбової літератури, 2014. 632 с. https://shron1.chtyvo.org.ua/Kovalchuk_Vladyslav/Svitova_ekonomika_ii_istorii_a_ta_doslidnyky.pdf?
7. Крикун М., Зашкільняк Л. Історія Польщі. Львів, 2002. С. 5 – 36. https://shron1.chtyvo.org.ua/Zashkilniak_Leonid/Istoriia_Polschi_Vid_naidavnis_hykh_chasiv_do_nashykh_dniv.pdf?
8. Польща – нарис історії / за ред.: Влодзімежа Менджецького та Єжи Брацисевича; пер. з пол. Івана Сварника. Варшава: Вид-во Ін-т нац. пам'яті, 2015. 365 с. https://chtyvo.org.ua/authors/Mendzhetskyi_Vlodzimiezh/Polscha_-_narys_istorii/
9. Рудько С.О. Історія Центрально-Східної Європи (кін.ХVІІІ – поч.ХХІ ст.): Навчально-методичний посібник з курсу. Острог, 2010. 220 с. https://shron1.chtyvo.org.ua/Rudko_Serhii/Istoriia_Tsentralno-Skhidnoi_Yevropy_kin_XVIII_-_poch_XXI_st.pdf?
10. Хрестоматія з історії західних та південних слов'ян. Т. 2 Нова доба за ред. В. І. Яровий. Київ : Видавець Олег Філюк, 2016. 347 с.
11. Юхименко П. І. Економічна історія. К.: Вікар. 341 с. https://shron1.chtyvo.org.ua/Yukhymenko_Petro/Ekonomichna_istoriia.pdf?
12. Якобчук В. П. Історія економіки та економічної думки [Текст]: Навч. посіб. / В. П. Якобчук, Ю. В. Богоявленська, С. В. Тищенко. К.: «Центр

учбової літератури», 2015. 476 с.
https://shron1.chtyvo.org.ua/Yakobchuk_V_P/Istoriia_ekonomiky_ta_ekonomichn_oi_dumky.pdf

13. Яровий В.І. Історія західних і південних слов'ян у ХХ столітті. Курс лекцій. Київ, 1996.
https://shron1.chtyvo.org.ua/Yarovyi_Valerii/Istoria_zakhidnykh_ta_pivdennykh_slovian_u_XX_st.pdf?

14. Яровий В. Новітня історія Центральноєвропейських та Балканських країн. ХХ століття : Підручник для вищих навчальних закладів. К., 2005.
https://chtyvo.org.ua/authors/Yarovyi_Valerii/Novitnia_istoriia_Tsentralnoievropeiskykh_ta_Balkanskykh_krain_KhKh_stolittia/

15. Яровий В.І. Новітня історія країн Східної Європи. 40-90-ті роки ХХ ст. Київ, 1995.
https://shron1.chtyvo.org.ua/Yarovyi_Valerii/Istoriia_novitnoho_chasu_krain_Tsentralnoi_ta_Pivdenno-Skhidnoi_Yevropy_1944_1994_rr.pdf?

Тема 8: Особливості соціально-економічного розвитку чехів та словаків у середині ХХ – на початку ХХІ ст.

1. Соціально-економічний розвиток чеських та словацьких земель в умовах режиму “народної демократії”.
2. Соціально-економічні реформи у Чехії та Словаччині у 1990-х рр.
3. Вплив євроінтеграційних процесів на розвиток економіки та суспільні процеси Чехії і Словаччини у 2000 – 2020-х рр.
4. Зміни у повсякденному житті чехів і словаків у 1945 р. – початку ХХІ ст.

ЛІТЕРАТУРА

1. Вандич П. Ціна свободи. Історія Центрально-Східної Європи від Середньовіччя до сьогодення. К.: Критика, 2004. 462 с. https://shron1.chtyvo.org.ua/Vandyich_Potr/Tsina_svobody_Istoriia_Tsentralno-Skhidnoi_Yevropy_vid_Serednovichchia_do_sohodennia.pdf?
2. Газін В.П., Копилов С.А. Новітня історія країн Європи та Америки (1945 - 2002 рр.). К., 2004. <https://studfile.net/preview/17107599/#17107599>
3. Дворнік Френсіс. Слов'яни в Європейській історії та цивілізації / Пер. з англ. К: ДУХ І ЛІТЕРА, 2005. 512 с. https://chtyvo.org.ua/authors/Dvornik_Frensis/Sloviany_v_ievropeiskii_istorii_ta_tsyvilizatsii/
4. Дейвіс Н. Європа. Історія. К., 2001. https://chtyvo.org.ua/authors/Deivis_Norman/Yevropa_Istoriia/
5. Зінько Ю. А., Калитко С. Л., Кравчук О. М., Поп І. І. Нариси історії Чехії. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Вінниця: ТОВ «Нілан-ЛТД», 2017. 464 с. https://shron1.chtyvo.org.ua/Zinko_Yurii/Narysy_istorii_Chekhii.pdf?
6. Історія Центрально-Східної Європи / За ред. проф. Леоніда Зашкільняка. Львів, вид-во Львівського національного університету, 2001. https://chtyvo.org.ua/authors/Zashkilniak_Leonid/Istoriia_Tsentralno-Skhidnoi_Yevropy/
7. Ковальчук В. М. Світова економіка: її історія та дослідники. К.: Центр учбової літератури, 2014. 632 с. https://shron1.chtyvo.org.ua/Kovalchuk_Vladyslav/Svitova_ekonomika_ii_istorii_a_ta_doslidnyky.pdf?
8. Коротка історія Чехії і Словаччини / Під ред. П. С. Федорчака. Івано-Франківськ, 1999. https://chtyvo.org.ua/authors/Fedorchak_Petro/Korotka_istoriia_Chekhii_i_Slova_chchyny_vyd_1999/
9. Краус Н. М. Історія економіки та економічної думки: структурно-логічні схеми, таблиці, малюнки [текст] : навч. посіб. К. : «Центр учбової літератури», 2014. 504 с. https://shron1.chtyvo.org.ua/Kraus_Nataliia/Istoriia_ekonomiky_ta_ekonomichno_i_dumky.pdf?
10. Кріль М. Історія Словаччини. Львів, 2006. 264 с. https://shron1.chtyvo.org.ua/Kril_Mykhailo/Istoriia_Slovachchyny.pdf?

11. Рудько С.О. Історія Центрально-Східної Європи (кін. XVIII – поч. XXI ст.): Навчально-методичний посібник з курсу. Острог, 2010. 220 с.
https://shron1.chtyvo.org.ua/Rudko_Serhii/Istoriia_Tsentralno-Skhidnoi_Yevropy_kin_XVIII_-_poch_XXI_st.pdf
12. Хрестоматія з історії західних та південних слов'ян. Т. 2 Нова доба за ред. В. І. Яровий. Київ : Видавець Олег Філюк, 2016. 347 с.
13. Юхименко П. І. Економічна історія. К.: Вікар. 341 с.
https://shron1.chtyvo.org.ua/Yukhymenko_Petro/Ekonomichna_istoriia.pdf
14. Якобчук В. П. Історія економіки та економічної думки [Текст]: Навч. посіб. / В. П. Якобчук, Ю. В. Богоявленська, С. В. Тищенко. К.: «Центр учбової літератури», 2015. 476 с.
https://shron1.chtyvo.org.ua/Yakobchuk_V_P/Istoriia_ekonomiky_ta_ekonomichnoi_dumky.pdf
15. Яровий В.І. Історія західних і південних слов'ян у XX столітті. Курс лекцій. Київ, 1996.
https://shron1.chtyvo.org.ua/Yarovyi_Valerii/Istoria_zakhidnykh_ta_pivdennykh_slovian_u_XX_st.pdf
16. Яровий В. Новітня історія Центральноєвропейських та Балканських країн. XX століття : Підручник для вищих навчальних закладів. К., 2005.
https://chtyvo.org.ua/authors/Yarovyi_Valerii/Novitnia_istoriia_Tsentralnoieuropeiskykh_ta_Balkanskykh_krain_KhKh_stolittia/
17. Яровий В.І. Новітня історія країн Східної Європи. 40-90-ті роки XX ст. Київ, 1995.
https://shron1.chtyvo.org.ua/Yarovyi_Valerii/Istoriia_novitnoho_chasu_krain_Tsentralnoi_ta_Pivdenno-Skhidnoi_Yevropy_1944_1994_rr.pdf

Тема 9: Особливості соціально-економічного розвитку південних слов'ян у середині XX – на початку XXI ст.

1. Економіка і суспільство народів Югославії в умовах режиму “народної демократії”.
2. Ринкові перетворення кінця 1980-х – 1990-х рр.
3. Суперечливість соціально-економічного розвитку Сербії, Словенії, Хорватії, Македонії, Боснії та Чорногорії.
4. Зміни у повсякденному житті південно-слов'янських народів у 1945 р. – початку XXI ст.

ЛІТЕРАТУРА

1. Вандич П. Ціна свободи. Історія Центрально-Східної Європи від Середньовіччя до сьогодення. К.: Критика, 2004. 462 с. https://shron1.chtyvo.org.ua/Vandych_Potr/Tsina_svobody_Istoriia_Tsentralno-Skhidnoi_Yevropy_vid_Serednovichchia_do_sohodennia.pdf?
2. Газін В.П., Копилов С.А. Новітня історія країн Європи та Америки (1945-2002 рр.). К., 2004. <https://studfile.net/preview/17107599/#17107599>
3. Дворнік Френсіс. Слов'яни в Європейській історії та цивілізації / Пер. з англ. К.: ДУХ І ЛІТЕРА, 2005. 512 с. https://chtyvo.org.ua/authors/Dvornik_Frensis/Sloviiany_v_ievropeiskii_istorii_ta_tsyvilizatsii/
4. Дейвіс Н. Європа. Історія. К., 2001. https://chtyvo.org.ua/authors/Deivis_Norman/Yevropa_Istoriia/
5. Історія Центрально-Східної Європи / За ред. проф. Леоніда Зашкільняка. Львів, вид-во Львівського національного університету, 2001. https://chtyvo.org.ua/authors/Zashkilniak_Leonid/Istoriia_Tsentralno-Skhidnoi_Yevropy/
6. Ковальчук В. М. Світова економіка: її історія та дослідники. К.: Центр учбової літератури, 2014. 632 с. https://shron1.chtyvo.org.ua/Kovalchuk_Vladyslav/Svitova_ekonomika_ii_istorii_a_ta_doslidnyky.pdf?
7. Рудько С.О. Історія Центрально-Східної Європи (кін.XVIII – поч.XXI ст.): Навчально-методичний посібник з курсу. Острог, 2010. 220 с. https://shron1.chtyvo.org.ua/Rudko_Serhii/Istoriia_Tsentralno-Skhidnoi_Yevropy_kin_XVIII_-_poch_XXI_st.pdf?
8. Ћирковић, Сима. Историја српског народа (6 књига). Београд 1981 – 1983. [https://sr.wikipedia.org/wiki/%D0%98%D1%81%D1%82%D0%BE%D1%80%D0%B8%D1%98%D0%B0_%D1%81%D1%80%D0%BF%D1%81%D0%BA%D0%BE%D0%B3_%D0%BD%D0%B0%D1%80%D0%BE%D0%B4%D0%B0_\(%D0%BA%D1%9A%D0%B8%D0%B3%D0%B0\)](https://sr.wikipedia.org/wiki/%D0%98%D1%81%D1%82%D0%BE%D1%80%D0%B8%D1%98%D0%B0_%D1%81%D1%80%D0%BF%D1%81%D0%BA%D0%BE%D0%B3_%D0%BD%D0%B0%D1%80%D0%BE%D0%B4%D0%B0_(%D0%BA%D1%9A%D0%B8%D0%B3%D0%B0))
9. Ћирковић, Сима. Срби међу европским народима. Б., 2009. https://inslav.ru/sites/default/files/editions/2009_chirkovich_istorija_serbov.djvu
10. Юхименко П. І. Економічна історія. К.: Вікар. 341 с. https://shron1.chtyvo.org.ua/Yukhymenko_Petro/Ekonomichna_istoriia.pdf?

11. Якобчук В. П. Історія економіки та економічної думки [Текст]: Навч. посіб. / В. П. Якобчук, Ю. В. Богоявленська, С. В. Тищенко. К.: «Центр учбової літератури», 2015. 476 с.
https://shron1.chtyvo.org.ua/Yakobchuk_V_P/Istoriia_ekonomiky_ta_ekonomichnoi_dumky.pdf
12. Яровий В.І. Історія західних і південних слов'ян у XX столітті. Курс лекцій. Київ, 1996.
https://shron1.chtyvo.org.ua/Yarovyi_Valerii/Istoria_zakhidnykh_ta_pivdennykh_slovian_u_XX_st.pdf?
13. Яровий В. Новітня історія Центральноєвропейських та Балканських країн. XX століття : Підручник для вищих навчальних закладів. К., 2005.
https://chtyvo.org.ua/authors/Yarovyi_Valerii/Novitnia_istoriia_Tsentravnoievropijskykh_ta_Balkanskykh_krain_KhKh_stolittia/
14. Яровий В.І. Новітня історія країн Східної Європи. 40-90-ті роки XX ст. Київ, 1995.
https://shron1.chtyvo.org.ua/Yarovyi_Valerii/Istoriia_novitnoho_chasu_krain_Tsentranoi_ta_Pivdenno-Skhidnoi_Yevropy_1944_1994_rr.pdf?
15. Хрестоматія з історії західних та південних слов'ян. Т. 2 Нова доба за ред. В. І. Яровий. Київ : Видавець Олег Філюк, 2016. 347 с.
16. Hrvatska enciklopedija – Hrvati/Povijest (Хорватська енциклопедія - Хорвати/Історія) Hrvati. Hrvatska enciklopedija, mrežno izdanje. Leksikografski zavod Miroslav Krleža, 2013 – 2024. Pristupljeno 1.1.2024.
<https://enciklopedija.hr/clanak/26386>
17. Hrvatska: zemlja i ljudi – Povijesni pregled (Хорватія: земля і люди – Історичний огляд – (хорватською мовою)
<https://web.archive.org/web/20130928081704/http://www.croatia.eu/page.php?lang=1&id=13>
18. Pavlicevic Dragutin. Kratka politicka i kulturna povijest Hrvatske. Zagreb: Hrvatski informativni centar, 1998.
<https://web.archive.org/web/20040630065858/http://www.hic.hr/books/pavlicev/>
19. Šanjek T. Krscanstvo na hrvatskom prostoru. Zagreb, 1991.
<https://ru.scribd.com/document/26399105/Franjo-%C5%A0anjek-KR%C5%A0ANSTVO-NA-HRVATSKOM-PROSTORU>

САМОСТІЙНА НАВЧАЛЬНА РОБОТА СТУДЕНТІВ

Завдання для самостійної роботи (4 год.)

1. Розвиток чеської та словацької економіки у роки Другої світової війни.
2. Розвиток сербської та хорватської економіки у роки Другої світової війни.
3. Повсякденне життя південних і західних слов'ян у 1945 – 1989 рр.
4. Проблеми розвитку національних слов'янських економік в умовах євроінтеграції.

ІНДИВІДУАЛЬНА НАВЧАЛЬНА РОБОТА СТУДЕНТІВ

1. Особливості економічного укладу життя країн Центрально-Східної Європи наприкінці XVIII – на початку XIX ст.
2. Аграрні реформи Габсбургів і слов'янські народи.
3. Аграрні реформи Олександра II.
4. Реформи Петра Столипіна.
5. Основні засади економічної політики Сергія Вітте.
6. Причини та передумови Нової економічної політики в СРСР.
7. Нова економічна політика: позитивний та негативний досвід для сучасності.
8. Індустріалізація СРСР: головні завдання та напрямки.
9. Колективізація сільського господарства СРСР: причини, передумови, перебіг та головні наслідки.
10. Економічні реформи урядів II Речі Посполитої.
11. Економічний розвиток Чехословаччини в 1918 – 1938 рр.
12. Югославія у міжвоєнний час: проблема економічних перетворень.
13. Економічний розвиток Болгарії в 1918 – 1939 рр.
14. Діяльність Ради Економічної Взаємодопомоги в Центрально-Східній Європі: позитивне і негативне.
15. Економічні перетворення уряду Л. Бальцеровича у Польщі.
16. Російська Федерація на шляху від планової до ринкової економіки (1991 - 1999 рр.).
17. Економічне диво у Югославії за часів Й. Тіто.
18. Спроби економічних реформ у Чехословаччині в 1968 р.
19. Економічна політика О. Лукашенка в Білорусі.
20. Болгарія на шляху економічних реформ (1989 – 2009 рр.).
21. Село в СРСР (1945 – 1991 рр.): успіхи і поразки.
22. Становище жінки в Радянському Союзі у 1945 – 1991 рр.
23. Міста Білорусії у XX ст.: соціальні та економічні перетворення.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА ДО КУРСУ

1. Вандич П. Ціна свободи. Історія Центрально-Східної Європи від Середньовіччя до сьогодення. К.: Критика, 2004. 462 с. https://shron1.chtyvo.org.ua/Vandych_Potr/Tsina_svobody_Istoriia_Tsentralno-Skhidnoi_Yevropy_vid_Serednovichchia_do_sohodennia.pdf?
2. Газін В.П., Копилов С.А. Новітня історія країн Європи та Америки (1918 – 1945 рр.). К., 2003. https://shron1.chtyvo.org.ua/Hazin_Volodymyr/Novitnia_istoriia_krain_Yevropy_ta_Ameriky_1918-1945_rr.pdf?
3. Газін В.П., Копилов С.А. Новітня історія країн Європи та Америки (1945 -2002 рр.). К., 2004. <https://studfile.net/preview/17107599/#17107599>
4. Гісторыя Беларусі ў 6 т. Том 4: Беларусь у складзе Расійскай імперыі / Касцюк М. (рэд.). Мінск: Экаперспектыва, 2005. 519 с. http://resource.history.org.ua/cgi-bin/eiu/history.exe?C21COM=2&I21DBN=ELIB&P21DBN=ELIB&Image_file_name=book/0014509.pdf&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1
5. Гісторыя Беларусі ў 6 т. Том 5: Беларусь у 1917 – 1945 гг. / Касцюк М. (рэд.). Мінск: Экаперспектыва, 2006. 613 с. http://resource.history.org.ua/cgi-bin/eiu/history.exe?C21COM=2&I21DBN=ELIB&P21DBN=ELIB&Image_file_name=book/0014510.pdf&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1
6. Дворнік Френсіс. Слов'яни в Європейській історії та цивілізації / Пер. з англ. К: ДУХ І ЛІТЕРА, 2005. 512 с. https://chtyvo.org.ua/authors/Dvornik_Frensis/Sloviany_v_ievropeiskii_istorii_ta_tsyvilizatsii/
7. Дейвіс Н. Європа. Історія. К., 2001. https://chtyvo.org.ua/authors/Deivis_Norman/Yevropa_Istoriia/
8. Зінько Ю. А., Калитко С. Л., Кравчук О. М., Поп І. І. Нариси історії Чехії. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Вінниця: ТОВ «Нілан-ЛТД», 2017. 464 с. https://shron1.chtyvo.org.ua/Zinko_Yurii/Narysy_istorii_Cekhii.pdf?
9. Історія західних і південних слов'ян (з давніх часів до ХХ ст.) / За ред. В. І. Ярового. К., 2001. С. 80 – 87. http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/ua/elib.exe?Z21ID=&I21DBN=UKRLIB&P21DBN=UKRLIB&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=online_book&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=FF=&S21STR=ukr0001831
10. Історія Центрально-Східної Європи / За ред. проф. Леоніда Зашкільняка. Львів, вид-во Львівського національного університету, 2001. https://chtyvo.org.ua/authors/Zashkilniak_Leonid/Istoriia_Tsentralno-Skhidnoi_Yevropy/
11. Ковальчук В. М. Світова економіка: її історія та дослідники. К.: Центр учбової літератури, 2014. 632 с. https://shron1.chtyvo.org.ua/Kovalchuk_Vladyslav/Svitova_ekonomika_ii_istorii_a_ta_doslidnyky.pdf?

- 12.Коротка історія Чехії і Словаччини / Під ред. П. С. Федорчака. Івано-Франківськ, 1999. <https://toloka.to/t65078>
- 13.Краус Н. М. Історія економіки та економічної думки: структурно-логічні схеми, таблиці, малюнки [текст] : навч. посіб. К. : «Центр учбової літератури», 2014. 504 с. https://shron1.chtyvo.org.ua/Kraus_Nataliia/Istoriia_ekonomiky_ta_ekonomichno_i_dumky.pdf?
- 14.Крикун М., Зашкільняк Л. Історія Польщі. Львів, 2002. С. 5 – 36. https://shron1.chtyvo.org.ua/Zashkilniak_Leonid/Istoriia_Polschi_Vid_naidavnis_hykh_chasiv_do_nashykh_dniv.pdf?
- 15.Польща – нарис історії / за ред.: Владзімежа Менджецького та Єжи Брацисевича; пер. з пол. Івана Сварника. Варшава: Вид-во Ін-т нац. пам'яті, 2015. 365 с. https://chtyvo.org.ua/authors/Mendzhetskyi_Vlodzimiezh/Polscha_-_narys_istorii/
- 16.Рудько С.О. Історія Центрально-Східної Європи (кін.XVIII – поч.XXI ст.): Навчально-методичний посібник з курсу. Острог, 2010. 220 с. https://shron1.chtyvo.org.ua/Rudko_Serhii/Istoriia_Tsentralno-Skhidnoi_Yevropy_kin_XVIII_-_poch_XXI_st.pdf?
- 17.Ћирковић, Сима. Историја српског народа (6 књига). Београд 1981 – 1983. [https://sr.wikipedia.org/wiki/%D0%98%D1%81%D1%82%D0%BE%D1%80%D0%B8%D1%98%D0%B0_%D1%81%D1%80%D0%BF%D1%81%D0%BA%D0%BE%D0%B3_%D0%BD%D0%B0%D1%80%D0%BE%D0%B4%D0%B0_\(%D0%BA%D1%9A%D0%B8%D0%B3%D0%B0\)](https://sr.wikipedia.org/wiki/%D0%98%D1%81%D1%82%D0%BE%D1%80%D0%B8%D1%98%D0%B0_%D1%81%D1%80%D0%BF%D1%81%D0%BA%D0%BE%D0%B3_%D0%BD%D0%B0%D1%80%D0%BE%D0%B4%D0%B0_(%D0%BA%D1%9A%D0%B8%D0%B3%D0%B0))
18. Ћирковић, Сима. Срби међу европским народима. Б., 2009. https://inslav.ru/sites/default/files/editions/2009_chirkovich_istorija_serbov.djvu
19. Чорній В. Історія Болгарії. Львів, 2007. 463 с. <https://toloka.to/t62098>
20. Юхименко П. І. Економічна історія. К.: Вікар. 341 с. https://shron1.chtyvo.org.ua/Yukhymenko_Petro/Ekonomichna_istoriia.pdf?
21. Якобчук В. П. Історія економіки та економічної думки [Текст]: Навч. посіб. / В. П. Якобчук, Ю. В. Богоявленська, С. В. Тищенко. К.: «Центр учбової літератури», 2015. 476 с. https://shron1.chtyvo.org.ua/Yakobchuk_V_P/Istoriia_ekonomiky_ta_ekonomichnoi_dumky.pdf
22. Яровий В.І. Історія західних і південних слов'ян у XX столітті. Курс лекцій. Київ, 1996. https://shron1.chtyvo.org.ua/Yarovyi_Valerii/Istoria_zakhidnykh_ta_pivdennykh_slovian_u_XX_st.pdf?
23. Яровий В. Новітня історія Центральноєвропейських та Балканських країн. XX століття : Підручник для вищих навчальних закладів. К., 2005. https://chtyvo.org.ua/authors/Yarovyi_Valerii/Novitnia_istoriia_Tsentralnoievropeiskykh_ta_Balkanskykh_krain_KhKh_stolittia/
24. Яровий В.І. Новітня історія країн Східної Європи. 40-90-ті роки XX ст. Київ, 1995.

https://shron1.chtyvo.org.ua/Yarovyj_Valerii/Istoriia_novitnoho_chasu_krain_Tse_ntralnoi_ta_Pivdenno-Skhidnoi_Yevropy_1944_1994_rr.pdf?

25. Hrvatska enciklopedija – Hrvati/Povijest (Хорватська енциклопедія - Хорвати/Історія) Hrvati. Hrvatska enciklopedija, mrežno izdanje. Leksikografski zavod Miroslav Krleža, 2013 – 2024. Pristupljeno 1.1.2024. <https://enciklopedija.hr/clanak/26386>

26. Hrvatska: zemlja i ljudi – Povijesni pregled (Хорватія: земля і люди – Історичний огляд – (хорватською мовою) <https://web.archive.org/web/20130928081704/http://www.croatia.eu/page.php?lang=1&id=13>

27. Pavlicevic Dragutin. Kratka politicka i kulturna povijest Hrvatske. Zagreb: Hrvatski informativni centar, 1998. <https://web.archive.org/web/20040630065858/http://www.hic.hr/books/pavlicev/>

28. Šanjek T. Krscanstvo na hrvatskom prostoru. Zagreb, 1991. <https://ru.scribd.com/document/26399105/Franjo-%C5%A0anjek-KR%C5%A0%C4%86ANSTVO-NA-HRVATSKOM-PROSTORU>

29. Šišić Ferdo. PREGLED POVIJESTI HRVATSKOGA NARODA OD NAJSTARIJH DANA DO GODINE 1873. 378 s. <https://ru.scribd.com/doc/26214314/Ferdo-%C5%A0i%C5%A1i%C4%87-PREGLED-POVIJESTI-HRVATSKOGA-NARODA>